

OKVIR SMJERNICA ZA IZRADU PISANE POLITIKE NABAVE GRAĐE I IZGRADNJE ZBIRKI
U NARODNIM KNJIŽNICAMA¹

Pristup informacijama temeljno je ljudsko pravo koje se ostvaruje i kroz djelovanje knjižnice.

'Svatko ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja. To pravo obuhvaća slobodu zadržavanja mišljenja bez vanjskih pritisaka te slobodu traženja, primanja i širenja informacija i ideja putem bilo kojeg sredstva javnog priopćavanja i bez obzira na granice.'

(Opća deklaracija o ljudskim pravima, čl. 19)

'Javna knjižnica, lokalni put do znanja, osigurava osnovne uvjete za cjeloživotno učenje, neovisno donošenje odluka i kulturni razvoj pojedinca ili društvenih skupina.'

(Manifest)

1- MISIJA I SVRHA KNJIŽNICE

Knjižnica teži osigurati svim članovima lokalne zajednice, uključujući djecu, osobe s posebnim potrebama i pripadnike nacionalnih manjina, informacijske izvore i usluge na različitim medijima te knjižničku građu u različitim formatima i u dovoljnom broju svezaka / primjeraka i odgovoriti potrebama pojedinaca i skupina u lokalnoj zajednici za formalnim i neformalnim obrazovanjem i cjeloživotnim učenjem te čitanjem, informacijama i osobnim razvojem uključujući slobodno vrijeme i vrijeme odmora i djelovati kao javni prostor i susretno mjesto zajednice.

Zbirke i usluge knjižnice ne smiju biti predmetom bilo kojeg oblika cenzure.

Knjižnica želi doprinositi razvoju demokratskog društva omogućivanjem pristupa znanju i različitim motrištima, mišljenjima i idejama čemu je temelj nabavna politika i izgradnja zbirke, prikupljanje, organiziranje, obrada, čuvanje i zaštita informacijskih izvora, analognih i digitalnih te omogućivanje korisnicima daljinskog pristupa informacijskim izvorima i uslugama putem interneta.

Knjižnica je utemeljena na kulturi lokalne zajednice - prikuplja i daje na korištenje lokalne, zavičajne informacije te izgrađuje, opisuje, čuva i daje na korištenje zavičajne i baštinske zbirke i ostavštine.

Knjižnica će izraditi zasebne smjernice za nabavu i izgradnju digitalne zbirke koje će obuhvatiti odabir građe za digitalizaciju, pristup, financijska i tehnička pitanja, pravna pitanja, autorsko pravna pitanja i pitanja licencija.

¹ Pisana politika izgradnje zbirke podrška je razvitku zbirke, pomoć je pri komunikaciji s drugim knjižnicama u knjižničnom sustavu, a važna je i u pitanjima financiranja. Korisna je i za upravljanje zbirkom općenito tj. za postupanje s darovima, izlučivanje građe i otkazivanje serija. Ovo je samo prijedlog okvira smjernica koji se svaka knjižnica prilagoditi svojim potrebama. *Jelica Leščić*

1- UVOD

Sadrži podatke o

- povijesti knjižnice / zbirke
- fondu knjižnice / zbirke i broj jedinica građe
- dostupnim elektroničkim izvorima
- broju jezika koji su zastupljeni u zbirci
- broju korisnika
- izvorima financijskih sredstava za nabavu informacijskih izvora
- sporazumima o suradnji s drugim kulturnim ustanovama koji utječu na nabavnu politiku zbirke

2- POLITIKA IZGRADNJE ZBIRKE

- zbirka se razvija kao hibridna zbirka tekuće, nove građe
- struktura fonda knjižnice zadana je Standardima za narodne knjižnice
- odstupanja su moguća zbog specifičnih potreba korisnika
- temelji se i na analizi potreba lokalne zajednice
- određuje svrhu, opseg i sadržaj zbirke kao i pristup vanjskim izvorima
- određuje kriterije odabira
- ističe prioritete nabave
- potiče aktivno sudjelovanje knjižničnih korisnika u izgradnji zbirke
- daje smjernice djelatnicima knjižnice, dobavljačima i korisnicima koja će građa biti uključena ili isključena iz nabave
- uključuje izjavu o smjeru izgradnje zbirke, na primjer, knjižnica treba navesti nabavlja li samo tekuće ili i retrospektivne prinove, samo tiskanu građu ili i elektroničke i druge izvore, samo dječju literaturu itd.
- uključuje izjavu o izgradnji posebnih zbirki
- uključuje izjavu o izgradnji zavičajne zbirke, a u okviru nje o baštinskoj građi i ostavštinama
- uključuje izjavu o prikupljanje građe za nacionalne manjine (o nacionalnoj manjini općenito i na jeziku nacionalne manjine)
- uključuje izjavu o stručnim područjima i vrsti građe koja knjižnica ne prikuplja, na primjer osnovnoškolske i srednjoškolske udžbenike
- uključuje izjavu o politici zaštite građe
- uključuje praćenje i izvještavanje o posudbi knjižnične građe
- knjižnica osniva odbor za nabavu knjižnične građe i izgradnju zbirki
- politiku nabave građe i izgradnje zbirke donosi upravno tijelo knjižnice

3- POLITIKA IZGRADNJE KNJIŽNIČNE ZBIRKE NAVODI

- a. kriterije za nabavu svih vrsta građe
 - a. priznati autor
 - b. zavičajni autor
 - c. renomirani nakladnik
 - d. temeljna djela (za pojedina predmetna područja)
 - e. temeljna opća referentna djela

- n. zavičajna građa
 - i. građa za nacionalne manjine
 - j. građa za korisnike s posebnim potrebama
 - k. građa na stranim jezicima

- b. način nabave građe i izgradnje zbirki
 - a. kupnja
 - b. dar
 - c. obvezni primjerak
 - o županijske narodne matične knjižnice
 - d. otkup Ministarstva kulture
 - e. online pristup časopisima i bazama podataka
 - f. zamjena
 - o temelj zamjene su vlastita izdanja knjižnice ili duplikati
 - g. međuknjižnična posudba

- c. format građe
 - a. knjige
 - b. novine i časopisi
 - c. AV i e-građa
 - d. ostala neknjižna građa
 - o mikrooblici, zvučni zapisi, filmovi, razglednice, igračke
 - e. građa tiskana velikim slovima, građa na brajici, zvučne knjige
 - f. sitni tisak
 - g. umjetnička građa – strip, grafička građa, muzikalije
 - h. kartografska građa
 - i. rukopisi

- d. sadržaj građe
 - a. književna djela za odrasle i djecu
 - b. stručna literatura za odrasle i djecu
 - c. lokalne / regionalne / nacionalne novine
 - d. lokalne / regionalne / nacionalne službene publikacije
 - e. zavičajne monografije
 - f. genealoški izvori
 - g. referentna djela

- e. izvore informacija o građi
 - a. tiskani nakladnički katalozi
 - b. mrežno dostupni nakladnički katalozi
 - c. bibliografije
 - d. popisi dobitnika nagrada
 - e. preporučeni primjerci
 - f. popisi periodičkih publikacija
 - g. recenzije, prikazi
 - h. sajmovi knjiga
 - i. korisnički zahtjevi

- u fond
- b. revizija fonda i održavanje: otpis građe koja se malo koristi, uništene i oštećene građe, zastarjele i nerelevantne građe
 - c. održavanje zbirke starije i manje korištene građe (u zatvorenom spremištu)
 - o zbirka obično sadrži naslove koji se ne mogu nadomjestiti ili pronaći u drugim formatima, na primjer, rasprodana izdanja
 - d. postupanje s reklamacijama
 - e. izrada pisanih zahvala za darovanu građu
- 5- KORIŠTENJE ZBIRKE
- a. politika nabave knjižnične građe i izgradnje zbirke sadrži izjavu o tomu kojoj je skupini (-ama) korisnika zbirka prvenstveno namijenjena te o potencijalnim korisnicima zbirke
- 6- VREDNOVANJE ZBIRKE
- a. metode za vrednovanje zbirke usmjerene na zbirku: sadržaj i značajke informacijskih izvora u svrhu određivanja veličine, starosti i opsega fonda u usporedbi s drugom zbirkom / knjižnicom
 - b. metode usmjerene na korisnika: pokazatelj su vrijednosti zbirke s obzirom na korištenje knjižnične građe
 - c. statističke metode vrednovanja zbirke
- 7- IZVORI
- Zakon o knjižnicama (1997.)
Ministarstvo kulture RH
- Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (1999.)
 - Pravilnik o reviziji i otpisu knjižnične građe (2001.)
- Tadić, K. Rad u knjižnici
<http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/katm.htm>
- Nebesny, T. Otkup knjiga kao način nabave u knjižnicama
http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/nebesny_otkup.htm
- Nebesny, T.; Švob, M. Izgradnja knjižne zbirke u narodnim knjižnicama
http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/nebesny_svob.pdf
- IFLA
- Darovi za zbirke: smjernice za knjižnice. Model nacionalnog pravilnika za međuknjižničnu posudbu (2010.)
- IFLA public library service guidelines (2010.)
- IFLA/FAIFE
- Knjižnice i intelektualna sloboda (1999.)
<http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/kiis.htm>
- IFLA/UNESCO
- Manifest za narodne knjižnice (1994.)
- Izjave o intelektualnoj slobodi, slobodnom pristupu knjižničnim zbirkama
<http://www.ifla.org/en/publications/intellectual-freedom-statements-by-others>
- Smjernice za odabir građe za digitalizaciju www.kultura.hr
- Opća deklaracija o ljudskim pravima
<http://www.ffzg.unizg.hr/hre-edc/Deklaracijalj.pdf>

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)